

Đánbà

Tuần - báo xuất - bản ngày thứ sáu

NAM THU 8 — SO 126 — 17 OCTOBRE 1941

MỖI SỐ 0\$10

Thư từ và ngân phiếu
xin gửi về

La Directrice du
TUẦN BÁO ĐÁN BÀ
76, WIẾLÉ — HANOI

BA THÁNG 1,30
SÁU THÁNG 2,50
MỘT NĂM 5,00
CHÍNH PHỦ GẤP ĐÔI

TẠI LÀM SAO NGƯỜI TA CỨ GỌI

Xuân-Hu'ơng là cô

Một nữ thi sĩ kỳ tài mà trong nước ta từ xưa tới nay, ai cũng kính phục những lời thơ thiên thu bất hủ ! Nữ sĩ đã làm cho thơ nôm ta trở nên bất tử với những câu tả cảnh, tả tình rất đặc sắc, đầy những lời mỉa mai, trêu cợt và lẳng lơ... Đến ngày nay đã bao đời, người sau mỗi khi đọc đến câu thơ điêu-luyện, tuyệt-tác ấy vẫn thấy những giọng trẻ trung bất lão của nhà nữ-sĩ. Ấy thế mà đời vẫn còn khinh miệt, người ta kéo hết tơ tóc về đời tử của nữ sĩ ra và người ta đồng-thanh lên một cái án, có thể gọi là án đạo-đức, để đóng đinh vào tên tuổi người đàn bà thiên-tài ấy.

Nữ thi-sĩ Xuân - Hương có tội tình gì ? Tôi muốn tìm ra cái mà người ta cho là đáng khinh hơn là đáng thương trong đời nữ-sĩ.

Cũng như nhiều người con gái khác, sống trong chế-độ gia-đình cũ, cô con gái tài hoa xuất sắc và xấu số ấy, phải sống giữa đám người mang lấy tiếng là tao-nhân, mặc-khách, nhưng chẳng hiểu thơ thần là gì ? Để đến nỗi nhà thơ phải

thổ lộ ra những câu: « Ong non ngựa nọc châm hoa rữa, Dê cõn buồn sừng húc đậu thừa » để trả lời những anh chàng cứ ưa cái thói « Xanh như lá, bạc như vôi ».

Thơ với từ, trong những gia đình nghiêm khắc, biết đâu người con gái ấy lại chẳng là cái quái vật thì cũng là cô gái ế chồng. Sự ép duyên lấy anh chàng Tổng Cóc, nguyên nhân cũng vì đó. Thật mỉa mai thay ! Rồi thì ông Tổng-Cóc chết, đến ông Phủ Vĩnh - Tường, trời hình như không muốn cho con người vô duyên ấy có duyên với người nhiều hơn là tạo vật.

Nữ thi-sỹ lại hóa chồng và chỉ làm bạn với gió trăng, hoa, cỏ, lúc nào cũng « Trơ cái hồng nhan với nước non ».

Tri kỷ trên đời còn có ai nữa ?

Đời tư chỉ có thể, sự nghiệp văn thơ của nữ sỹ vẫn sống muôn đời. Nhưng cũng vẫn muôn đời có một tiếng tăm mà người ta cho là bất hảo.

Người ta vẫn gọi nữ sỹ là có - Cái tiếng có không phải để biểu hiệu sự trẻ trung tươi thắm và bao giờ cũng xanh xanh như mùa xuân và như cái tên bất tử của nữ sỹ đâu.

Tiếng cô đây chỉ là một giọng sùng hô khinh miệt, đề riêng cho những người đàn bà không chồng hay những tay ăn chơi trong xóm Yên-Hoa, dù trẻ hay già cũng vẫn là cô : Một con người không sừng đáng có tên tuổi. Đau đớn thay, mặt sát thay cái dư-luận bất-chính ấy.

Đối với một nữ-sỹ kỳ tài nào ở một nước khác, người ta đã đúc tượng đồng bia đá, để kỷ niệm và nêu danh muôn đời (Như bà Marceline Desbordes Valmore, bà Georges Sand bên Pháp, đều là những người có một số phận hẩm hiu như nữ sỹ Xuân - Hương nước ta) không những cho cả nước nhớ ơn và lại cả hoàn cầu ca-tụng nữa.

(Xem tiếp trang 3)

Thông chế Pétain

đã nói :

«Hỡi chủ-nhân, thợ thuyển các hạng ! Chúng ta hãy sẵn lòng quên về gia-thế, đảng cấp cùng sự chia rẽ ngày xưa. Chúng ta hãy nêu một tấm gương sáng về hợp-tác. Chúng ta đồng tâm, đồng chí, cộng lực để đi đến một tổ chức nghiệp đoàn, đáng góp mặt trong một nước Pháp canh-tân.

HỎI. — Cha mẹ tôi ly dị nhau từ khi tôi còn bé. Tòa xử cho tôi ở với mẹ tôi và mỗi tuần tôi về thăm cha tôi một lần. Cha tôi sau khi ly dị mẹ tôi có lấy một người vợ nữa rồi cũng vì không hợp tính tình mà bỏ ướm. Từ đấy cha tôi ở một mình. Còn mẹ tôi sau cũng lấy một người chồng, được vài năm người đó chơi bời hành hạ mẹ tôi quá lắm nên mẹ tôi cũng ly dị ở một mình nuôi tôi. Thấm thoát cha mẹ tôi ly dị nhau đã được hơn mười năm rồi, và năm nay cả hai đã ngoài bốn mươi. Tôi, khi ở nhà cha khi ở nhà mẹ, ngó cảnh quạnh hiu của hai người mà buồn thương quá, tôi muốn cho hai người hòa nhau, làm thế nào? Cha mẹ tôi yêu thương tôi lắm và mỗi người thường nói tôi là lẽ sống của người

BICH-QUẾ

TRẢ LỜI. — Tôi tưởng rằng cô rất có nhiều hy vọng tái hợp được hai đấng thân sinh của cô, nhất là khi hai người cùng yêu thương cô rất mực, đều coi cô là hạnh phúc duy nhất của đời mình. Đã cùng chung một mục đích, cùng nhằm một mối thương yêu, thì hai linh hồn dù cách xa nhau bởi những sự giận hờn lúc niên thiếu, vẫn có chỗ hòa hợp với nhau. Hoàn cảnh hiện thời của cha mẹ cô lại thuận tiện cho sự tái hợp lắm nữa. Cả hai ông bà đều không vướng víu mối tình duyên nào, và đã đến lúc

MỘT ỦY BAN PHỤ-NỮ TRONG BỘ THANH NIÊN BÊN PHÁP

Hiểu rằng cái tương lai một dân tộc là ở bọn thanh-niên, hiểu rằng thanh-niên là một phần tử quan hệ cho sự kiến thiết của Tổ-Quốc, nên sau khi chính phủ Pétain thành lập, Thống chế đặc biệt lưu-ý đến thanh niên và lập riêng một bộ thanh niên, chuyên khảo cứu về những vấn đề cần hệ đến thanh niên và hướng dẫn những hành động của họ theo lý tưởng phụng sự Tổ-Quốc, tôn trọng gia đình và sự cần lao.

Lẽ cố nhiên phái nữ-lưu không thể bị bỏ quên trong công cuộc kiến thiết Quốc gia, phụng sự Tổ-Quốc được. Bởi vậy mới rồi bộ Thanh niên đã lập nên một ủy ban chuyên nghiên cứu về những vấn đề Phụ nữ. Ủy ban này gồm có bảy nhân viên do viên Tổng thư ký bộ thanh-niên chọn lựa.

Theo sự tiến cử của những tổ chức phụ nữ hiện có ở Pháp, Báo Journal de Shanghai cho ta biết

chiều tàn bóng xế rồi tuy chẳng nói ra chắc hai tâm hồn cũng đã cảm thấy sự quạnh hiu của đời và mong có một chút bạn già an ủi nương cậy nhau. Biết đâu trong lòng hai người lại chẳng thầm muốn tái hợp với nhau mà vì tự ái, vì sự bỏ ngõ xa cách nhau hàng mười năm trời còn làm ngập ngừng, ngượng ngùng chưa ai muốn tỏ ra trước?

(Coi trang 14)

rằng bảy nhân viên trong ủy ban nghiên cứu các vấn đề phụ nữ đều là bạn gái cả và được quyền hành động trong thời hạn là một năm.

« Ủy ban nghiên cứu » lại có một hội-đồng cố - vấn tương trợ gồm những đại biểu các phong trào hành động của phụ nữ, một đại biểu các phòng việc chuyên nghiên cứu các vấn đề phụ-nữ trong bộ thanh niên, và những người sở trường về giáo dục, về y khoa về môn học quản trị nhà cửa và chức nghiệp phụ-nữ.

Mục đích của ủy ban nghiên cứu vấn đề phụ nữ và của hội đồng cố vấn nói trên là cốt đào tạo nên một người đàn bà « mẫu mực » có thể phát-huy cái tinh thần làm hồi sinh được linh hồn của nước Pháp.

Những phương châm chính trong cái chương trình đào tạo nên hạng đàn bà mẫu mực ấy là :

1) Tập luyện cho người đàn bà biết đảm nhận đời sống trong gia đình, biết những trách nhiệm làm vợ và làm mẹ của mình.

2) Tập luyện cải nhân cách riêng của người đàn bà. Tập cho biết « phụng sự » Tổ Quốc và gia đình với một sự nhận biết rõ ràng về tồn phận tương trợ.

3) Tổ chức những cuộc giải trí có ích cho sự huấn luyện thân thể, đạo đức.

Chúng tôi sẽ bàn giải thêm về cái chương trình hành động của ủy ban phụ nữ trong bộ thanh-niên này.

Đ. H.

(Theo báo Journal de Shanghai)

EXTRAIT VEGETAL SEYNIA

Agent exclusif de l'Indochine (Nord) GIÚP CÁC BÀ, CÁC CÔ CÓ BỘ NGỰC VỪA Ý

Le Lux Crédit Foncier Hanoi Le flacon 2\$80

Tél. 1210

Miếng trâu cày

Thợ nhà in xếp « coi tiếp trang 12 » song kỳ này nhiều bài nên không đủ chỗ, vậy xin độc giả coi tiếp kỳ sau.

TRẢ LỜI

Đ E P

CÔ VINH (Vinh).— Người béo và hơi lùn, về mùa đông nên mặc các hàng màu xăm đen - marron xăm - bleu marine xăm, — áo may theo lối cũ, nổi sớ, may giải. Không nên mặc cape nên may manteau kiểu classique nghĩa là hàng kiểu thường may bằng thứ li nhẵn, đừng có lông lù sù trông người càng to ra, lùn đi

CÔ NGUYỆT MINH.— Những nốt chấm ấy khó khỏi lắm, vệ bạn sau hễ trứng cá mới ra hơi già một chút cô nên nặn ngay rồi thấm vào chỗ đó một chút eau de cologne hay éther sulfurique, rồi bôi một chút kem tối cho chết trứng trứng cá và để nó khỏi ăn to ra. Tuy rằng có nhiều môn thuốc chữa trứng cá, song sự thực, trứng cá khó khỏi lắm. Không bao giờ nên bôi teinture de benjoin lên mặt. Teinture de benjoin là để pha vào nước rửa riêng dùng cho những da nhờn. Mua báo cô cứ mua mandat ở nhà giấy thép gửi cho Directrice Tuần báo Đàn Bà.

CÔ LIÊN.— Da nhờn không nên dùng kem. Muốn dùng kem phải mua thứ dùng riêng cho da nhờn. Nên thay kem bằng một thứ lait de beauté, để giữ phấn. Chữa da nhờn nên pha teinture de benjoin vào nước rửa mặt, hoặc rửa bằng nước chanh quả...

2-) Phấn dùng màu ocre rosée má hồng rose naturel, môi cũng vậy.

3) Dùng huile de ricin bôi lông sẽ mọc xanh tốt song lâu mới có kết quả. Nên nhổ lông máy thì hơn là cạo có vẻ chơ chơ.

4-) Cô nên luôn luôn bôi Vaseline lên môi và dùng một thứ sáp môi tốt. Môi hay nứt nẻ còn là triệu chứng trong mình nhiệt lắm. Gõ nên uống thuốc thanh huyết.

CÔ NGỌC DUNG.— (Buổi) Tay chân hay đổ mồ hôi có khi là một bệnh. Hỏi thầy thuốc. Bên ngoài nên ngâm chân tay vào nước có pha phèn rồi lau khô rắc phấn talc.

Chân đi nhien xưng to là xuống máu không có gì lạ cả, cà muốn tránh chỉ có một điều là đi ít chứ. Chân hay sưng còn có khi do thận kém, tim yếu. Cô nên dùng thứ nước lợi tiểu như các thứ tisane ở hiệu thuốc tây hoặc nước râu ngô, rễ chanh của ta.

Mắt không chong vì mắt yếu, có bệnh, vì tiêu hóa kém, người mệt mỏi. Làm cho chong mắt chỉ cần sự giữ gìn mắt cho sạch sẽ, ăn uống tiêu hóa điều hòa, rửa mắt bằng Optrex tốt lắm. Vốn mắt vẫn đục thì chả có cách nào chữa cho chong cả.

Muốn da đẹp có nhiều cách: tiêu hóa cho đều, ăn rau nhiều hơn ăn thịt nhất là ăn cà rốt và tỏi tây, ngoài dùng những mỹ phẩm tốt và cho phải cách. Nước da xấu còn tại máu huyết nữa, máu huyết tốt, thanh sạch da tự nhiên đẹp, chữa ngoài chỉ là phụ.

Muốn bụng bé tập thể thao, và quần bụng bằng một thứ bằng chun.

CÔ S. B. QUẢNG NGÃI.— 1-) Nếu đã dùng pommade à l'oxyde de zinc mà không khỏi thì nên dùng nhựa trái cauối sanh xát vào, chừng 4, 5 ngày sẽ hết. 2-) Môi khô như vậy là trong người không được mạnh, phải uống thuốc bổ huyết và dùng son hạng nhờn bóng lúc trang điểm.

CÔ KIM ANH VINH.— 1-) Uống huile de foie de morne tốt lắm. Song vì mình ở xứ nóng có khi uống hay ợ, hoặc lâu tiêu vậy nếu cô thấy thế thì nên dùng huile de foie de morne đã chế rồi. Lên hiệu thuốc hỏi mua Émulsion Scott hoặc postilles Jessel, uống bổ và lên cân vô cùng. 2-) Muốn nhỏ da và mịn da hãy dùng lait de concombre. Gửi 6\$00 ra chúng tôi mua dùm. 3-) Không trả lời thư riêng vì cô không đưa theo 0p30 theo lệ của nhà báo.

CÔ HỒNG ĐÀO LONG NỸ.—

1) Có thuốc làm cho vú săn lại, cô gửi 7p00 chúng tôi mua dùm. 2-) Tập cách này, eo dưới (bàn tọa) sẽ thon; a) nhảy giầy như các trò em vẫn chơi. b) Hai tay chấp cạnh sườn, đứng bằng một chân, còn một chân co vác ruồi ra thực mạnh, hết chân nọ đến chân kia c) Tập bơi.

ĐÃ CÓ BẢN:

Tiếng Thông Reo

Của BÀNG-BÁ-LÂN

Một tập thơ đã được hoan nghênh và nhiều báo khen ngợi.

(Phong-hóa, L' Annam Nouveau, Bắc-Ninh tuần báo...)

1a toàn giấy Rejetre rất đẹp 54 trang. Bìa cứng hai mặt. Giá đặc biệt: 0\$35,

(Ở xa thêm cước bảo đảm 0p14. Mua một hai cuốn trả tiền bằng timbres cũng được

SẴN CÓ BẢN:

XUẢ

Thơ của Bàng-Bá-Lân
và Cô Anh-Thơ

Loại sách mỹ thuật in trên giấy bản thượng hạng, khổ rất lớn 20x26. Một công trình vĩ đại về văn-chương và ăn loát. Giá 0p90.

(Ở xa thêm cước bảo đảm 0 2. Mua lĩnh hóa giao ngân thêm 0p.36)

Có in thêm những cuốn sách quý trên giấy gió lụa thượng hạng dành riêng cho các bạn đặt tiền trước (giá 2p.20). Chỉ nhận đặt tiền đến 15 Novembre 1941 là cùng.

Mua buôn trừ 25%. Vì là loại sách mỹ-thuật in rất công phu tốn kém nên chỉ in có hạn, các đại lý phải đặt mua trước mới có sách gởi.

Thư và ngân phiếu xin gởi cho
Monsieur Bàng Bá-Lân

Nhà xuất bản Sông-Thương
88 Rue Nécuve — Phulangthương
(Tonkin)

CHÚ Ý: Những bạn đã gởi mua « Trên đường làng » nếu muốn đổi lấy « Xuả » xin gởi thêm cho 0p.30 tem (cò). « Trên đường làng » chừng đầu năm 1942 sẽ có bản,

Đánh sauce Mayonnaise thế nào cho thật tốt?

(Tiếp theo kỳ trước)

Muốn cho sốt không bao giờ hỏng, phải trộn trứng gà thật tốt. Lúc đầu tiên hãy dùng một quả trứng đánh cho tấy được đã. Khi đập quả trứng ra, trứng không được vữa trông, để trông trứng cạnh mé đĩa. Chỉ dùng nữa muỗng một chút lòng trứng vào giữa đĩa đánh với dầu trước đã, đánh đều và luôn tay, quay theo một chiều. Chừng nào trứng quánh lại, tức là được rồi, sẽ lấy hết cả quả trứng vào đánh một lượt. Và sau muốn cho nhiều sốt, có thể cho thêm trứng khác vào. Mỗi đĩa của phải ít nhất là hai cái trông đỏ trứng và một phần tư lít dầu. Dầu phải đổ vào trứng từng vài ba giọt một lần, nút chai dầu phải làm một cái lỗ nhỏ cho dầu khỏi ộc ra nhiều quá.

Muốn cho sốt thật đặc thì đổ dầu thật nhiều. Và trái lại sốt vừa ăn, nên cho nhiều trông đỏ trứng. Dấm cho vào sốt lúc mới đánh hay đánh xong cũng được. Dấm trộn trong sốt, sốt sẽ loãng ra ngay. Không phải là điều bắt buộc, cứ làm sốt Mayonnaise là

Cải-chính

Kỳ trước trong « bài Bạn gái làm «uống» nhà in sắp lầm mất mấy chữ vậy nay xin cải chính:

Trang 1 cột 2 giòng cuối: cơ tiền nhất xin đọc là cơ tiền phát.

Trang 3 giòng 13 « nhờ thời gian càng trông nom... » xin đọc là « nhờ thói quen luôn trông nom »

Giòng 37: dù có một hồn xin đọc là... một hồi.

phải cho dấm. Đó chỉ là tùy miệng lưỡi của từng người, ai thích ăn chua thì cho dấm vào để cho được như ý. Khi đánh sốt xong hãy bỏ muối cũng được. Nếu khách ưa ăn tỏi, chỉ băm chừng hai tép tỏi (băm nhỏ) trộn vào.

Sốt Mayonnaise thường chế ra sốt xanh (Sauce verte) cũng dùng để ăn cá.

Cách làm chỉ đánh sốt Mayonnaise với nhiều dầu cho sốt thật quánh, đánh xong để riêng ra. Lấy chừng hai nắm rau ép inard, tước sống, bỏ vào nồi luộc, đem ra vắt ráo. Cho rau vào cối đã thật nhuyễn, rồi vớt rau ra bao trông một cái khăn vải thật sạch, vắt và ép, lấy độ vài thìa nước xanh ở rau ra. Dùng nước ấy trộn vào sốt tức là (sauce verte).

Poulet à la Marengo

Gà nấu phải lựa gà mái tơ, cốt nhất là gà đừng già quá và cũng đừng non quá. Gà làm xong chặt ra từng miếng to bằng hai bao đũa, để ra dĩa cho ráo nước.

Nhắc chảo lên bếp cho vào chảo bốn thìa dầu hay là mỡ, đun nóng lên, bỏ thịt vào rán, khi rán phải coi luôn, đừng cho thịt gà vàng quá. Phải trở miếng thịt luôn và rán lấy một màu vàng đậm là được. Khi thịt vàng rồi, gắp tất cả thịt ra, cho luôn vào chảo rán thịt: hai tép tỏi đập dập, một thìa hành ta, hai thìa hành tây thái nhỏ, sào tất cả cho vừa vàng (giữ đừng cho cháy) Lúc ấy sẽ cho vào hành một thìa bột mì, cũng sào bột cho vàng. (Khi cho bột phải rút nhỏ lửa, kéo bột cháy đen lại rất nhanh).

Bột nhuộm một màu vàng tươi là được, đổ luôn vào bột một bát nước lã, đun nhỏ lửa cho sôi và tan hết cả bột ra. Dùng rổ nhỏ mắt hay passoire, lọc lấy nước ấy để làm nước nấu gà.

Nước phải vừa ngập thịt và phải hơi sánh sánh. Nêm vào

thịt một chút muối, đây nấu nhỏ lửa, chừng nửa giờ; sẽ cho vào gà một hộp nấm (thứ nấm hộp) hai thìa sốt cà chua. Rồi cứ đây nắp để sôi lim dim cho đến khi thịt vừa mềm.

Khi mức thịt ra đĩa nước nấu chỉ còn vừa vừa sấp với thịt. Nếu muốn cho được cần thận hơn, cứ đếm mỗi người khách là một khoanh bánh mì (thứ bánh hai xu) cắt mỏng rán vàng và mỗi người một quả trứng gà làm sur plat. Tức là tráng để nguyên cả lòng đỏ bày tất cả hai thứ lên trên đĩa thịt. (Khi nấu cho chừng dấm lá thơm vào nấu chung với thịt, lúc mức thịt ra vớt bỏ lá thơm đi).

(Còn nữa)

BÀ VÂN-ĐÀI

XUÂN - HƯƠNG LÀ CÔ

(Tiếp theo trang nhất)

Nước ta, trái lại, đối với một đưng tài hoa bất tử, người ta chỉ gọi được là Cô. Cho đến ngày nay đã thành một thói quen vô ý thức. Nhiều bạn trẻ có ảnh hưởng tây học nhiều, cũng còn bắt trước các cụ—là những người đạo đức đứng trên nghệ thuật và nghệ thuật phải vì đạo đức—cũng dùng đến tiếng cô mỗi khi nói đến Xuân-Hương nữ thi sỹ. Tôi muốn hỏi Xuân Hương đã tội tình gì?

Theo ý tôi, đối với một thiên tài siêu việt ấy, một giai nhân không bao giờ già, ta chỉ nên gọi Xuân Hương là Xuân Hương như tên các danh nhân khác.

VÂN ĐÀI

CHUỐC MUA HOA

(Tặng một cô buồn)

... Vâng, mời bạn hãy trộn màu sở thích :
 Hoa tôi đây, đủ muôn sắc vui tươi,
 Đủ mùi hương để ướp ngát lòng người,
 Bạn hãy trộn; toàn màu trong sáng cả.
 Tôi cẩn thận đã tỉa từng cánh úa
 Và màu tang đen tối chẳng mang đi,
 — Thấy hồn đời đang nặng trĩu sầu bi
 Tôi chẳng muốn bán thêm bông ảo nảo —
 Bạn hãy ngắm: đây đóa tươi sắc sảo,
 Đây dịu dàng, đây huyền ảo nên thơ,
 Và mùi hương, chà! ai nỡ thờ ơ...
 Bạn đã thấy lòng vui rồi đấy chứ?
 Đây nữa bạn: bông này khuây nỗi nhớ;
 Còn bông này reo hi vọng mệnh mong;
 Nhị tơ non như thỏ thẻ chuyện lòng;
 Hàm tiểu cả; ngày vui còn rộng lắm.
 Được thừa bạn, cứ tha hồ trộn ngắm,
 Hoa bán đây, toàn những ánh vui tươi,
 Khi bạn buồn hãy ghé lại hàng tôi
 Bạn sẽ thấy mỗi u sầu nát vỡ.
 Hồn bạn sẽ được những màu rực rỡ.

Hồng thu
(Thanh-hóa)

THƯA BÀ

Ông bác sĩ khuyên

Trả lời bà Sanh (Rạch giá)

Trẻ sau khi lọt lòng mình đầy
 như bầu: nào các chất trong
 nước đôi, nào máu và các chất
 bầu ở đầu dạ con nào một vài khi
 có cả phân người mẹ. vì trước khi
 sỡ cô đỡ không cần thận cho thật
 để phân ra hết. — Vậy công việc
 tắm rửa cho trẻ lọt lòng là rất cần
 song ta chớ tắm lâu, cổ công kỳ cò
 cho hết bầu, vì trẻ mới lọt lòng
 chưa quen thời tiết ở ngoài, dễ bị
 lạnh. Cũng vì lẽ đó, nên có người
 vì gặp phải lạnh, nhiệt độ trong
 phòng hạ quá, chỉ lấy bông tắm
 còn lau sạch các vết máu, vết phân
 và vết nhờn rồi đem bọc trẻ lại,
 đợi vài hôm trẻ cứng cáp hơn mới
 đem tắm.

Theo bác sỹ Keiffer, trong
 chất dây dính mình trẻ, có nhiều
 proteique, cholestéride, glycéide
 và lipoide, có tính cách sát trùng
 làm máu trẻ đỡ loãng và chất
 nuôi trẻ rất tốt. Chỉ nội trong 24
 giờ các chất dây cứ để yên trên
 mình trẻ cũng có thể ngấm vào
 trẻ mà tiêu di hết. Bác-sỹ Keiffer
 lại cho rằng nhiều trẻ vì tắm kỹ
 hết mất chất dây, nên sau này
 dễ sinh vàng người. Ta không dám
 khuyên nên theo ý kiến của bác
 sỹ Keiffer, song cũng nên công
 nhận rằng cổ công tắm hết dây
 cho trẻ chỉ hại nhiều lợi ít.

Trong mấy ngày sau bữa tắm
 buổi đầu, nên cho trẻ nghỉ tắm
 đến khi rụng rốn; như thế cuống
 rốn không tắm nước; dễ khô và
 mau rụng. Mỗi ngày chỉ cần dùng ít
 bông tắm còn lau sạch các chỗ
 dính các chất dơ, rồi lại bọc trẻ.
 Sau khi cuống rốn rụng nên cho
 trẻ tắm mỗi ngày một bận, độ 3
 hay 5 phút là cùng. Như thế da
 trẻ mới được sạch sẽ, các lỗ chân
 lông được thông dễ dàng, máu
 trong các bộ phận đều được lưu
 thông, trẻ được chóng lớn, sinh
 bạo dạn, không sợ nước, giấc ngủ
 được yên và giải giấc, khi lớn lên
 hay ở sạch. — Nhiều trẻ nhờ có
 tắm mà không hay giặt mình, ngủ
 một mình không hoảng.

BÁC SỸ LÊ HỮU-MỸ

Con ai?

CHUYỆN DÀI

của CÔ TRINH

(Tiếp theo)

Rồi Ngọc ôm con chó khóc nức lên, Ngọc ước có một người em gái, hoặc một người chị gái, cùng nữa, một người bạn để Ngọc sẽ sang, vui sang những nỗi buồn, tủi nó đương tràn ngập cả người nàng.

Trời sá sầm tối. Những làn «sóng tiếng» của một cái chuông chùa lúc thu không mới nào nuốt làm sao. Cái tiếng ấy trước kia nó có thấm thía hiu hắt thế đâu. Giờ nó giải như sợi tơ vương, nó rền rĩ như tiếng khóc người quả phụ. Ngọc bưng cả hai tai lại mà không kịp. Nó đã ngập vào người nàng, nó đã thổi một hơi lạnh vào lòng nàng. Nàng thấy ớn ớn suốt sống lưng, nàng phải chạy vội vào giường trùm chăn kín mít cả đầu lẫn chân. Nhưng nó có tha cho nàng đâu. Nó luồn vào khe chân, nó dội vào mang tai, rồi cả người nàng vang vang như một cái chùa vắng khi động tiếng người.

VỚI
20 NĂM KINH NGHIỆM

bà đỡ
NGUYỄN-THỊ-VINH

sẽ làm cho các bà được
vừa lòng trong khi sinh nở

NHÀ-HỘ-SINH

20 Grand' Bouddha

(Trước vườn hoa Hàng Đậu)

Tel: 1390

Lại còn cái đèn ổi thúi tối thui sắp tới nữa. Nghĩ tới nó nàng tưởng chừng đứng trước cái huyết sâu thẳm thẳm, đen mòm mòm. Ai cản dùm nàng cái bóng tối bây giờ. Đấy, nó đã đến đấy. Nó đi nhẹ nhàng mà chắc chắn lạ. Cái đèn hoa-kỳ ngọn bằng bột đậu càng làm nó hiện hình rõ rệt hơn! Cha nàng đâu rồi? Ai đấy? Nói lên, hát lên, reo lên, cười lên, hoặc khóc lên cũng được. Quý hồ có một tiếng cho căn nhà đỡ quanh hiu là đủ. Im lặng. Thì ra cảnh vật cũng đồng mưu để giầy vò nàng. Nàng vùng chần ngồi giây, hốt hoảng gọi:

— Ba ơi! Ba ơi!

Ông cụ Lăn đương ngồi tĩnh tiền cá ở cạnh ngọn đèn giắt mình chạy lại:

— Gì đó con! con làm sao?

— Không con không sao cả. Không .. đèn tối quá.

— Để ba bảo con sen thắp ngọn đèn ba giây nhé!

— Vâng.

Ngọn đèn ba giây đã cháy. Một ánh sáng vàng khê tỏa khắp mọi nơi. Ngọc dụi mắt rồi nằm xuống. Nàng lại ngồi dậy, ánh sáng ấy vẫn chưa đủ cho nàng.

— Ba ơi, nhà còn cái đèn nào nữa không nhỉ?

— Con hỏi đèn để làm gì! Cái đèn to tướng này vẫn không đủ sáng ư?

— Con thấy vẫn còn tối tối.

Ông cụ lắc đầu lăm lăm:

« chẳng nhìn đèn điện quen mắt rồi mà!»

Song người cha ấy vẫn chiều con:

— Còn!... Sen ơi, lấy hai cây đèn ở bàn thờ, thắp cho cô, con! Gian nhà trở nên sáng rực.

— Sen ơi, nhà còn nến không? (đèn cây) ông cụ giương to hai mắt, chạy lại sờ vào chân Ngọc:

— Ôi chao! Con tôi, sốt (nóng lạnh) đây mà! Nóng quá, hèn nào hốt hoảng. Rồi quay lại, cụ bảo đưa đây tới:

— Thôi không phải thắp nến nữa! mảy xuống đun tao chút nước sôi để tao pha chè cảm cho cô uống! May chú Hai hôm nọ lên tỉnh (tao lại nhờ gửi mua mấy gói, chứ không có thì khổn.

— Không! Không! Ba bảo nó cứ thắp nến lên.

Ngọc lăm! Ngọc có lấy tất cả các mặt trời ở không trung xuống treo ở cái nhà này Ngọc cũng còn thấy nó tối. Ngọc đợi một tia sáng khác kia mà.

Thấy chàng rề ra, ông cụ Lăn mừng quá:

— Gớm, tôi đợi mãi. Ra mà hầu nó. Nó gắt như mắt cá ngày.

— Dạ, con nhận được thư lật đặt ra ngay đấy ạ. Sao thầy không đánh giầy thép cho con.

— Có mỗi một mình tôi, chỉ loay hoay thuốc thang cơm cháo

cho nó xuất ngày còn có thì giờ nào ra tỉnh đánh giấy thép. Và tôi cũng chẳng biết đánh giấy thép thế nào. Ấy cái thư viết cho cậu, tôi cũng nhờ chú nó viết rồi gửi anh Trám đem đi bỏ đấy. Chả đi đâu được nữa bước. Cứ nheo nhéo bố cả ngày.

— Nhà con làm sao kia ạ, thưa thầy, nó có mệt lắm không ạ?

— Ấy cũng chẳng chả rõ? Hôm ra ngoài này đã ốm rồi. Tôi nấu chè cam cho uống không bớt sau phải đánh gió! Hai đồng bạc đen kịt cả lại, thế nào cũng không đỡ! Sau phải mời ông lang Ruồng tới.

— Ông lang bảo sao?

— Ông ấy bảo vì tâm thận hư, thành thử bất giao. Ông ta bảo thế thì biết thế chứ tôi còn biết tâm, thận hư là cái gì! Thôi cậu vào với nó đi.

Huỳnh rón rén đến cửa buồng. Con sen tùm tùm cười cúi đầu chào Huỳnh, rồi bước ra. Ngọc nằm quay mặt vào trong, bình như ngủ. Huỳnh nhẹ ngồi ở đầu giường, chống tay, nghiêng mình nhìn vợ. Huỳnh để tay lên chân Ngọc bỗng Ngọc thoát một cái như con mèo, nhảy sồ lên cào mặt Huỳnh.

Trong lúc bất ngờ Huỳnh bị một vết sưng chán. Huỳnh đứng phắt lên, Ngọc nhảy theo. Hai tay Huỳnh như hai cái kim sắt, Ngọc không thể vùng vẫy được. Huỳnh vừa cười vừa hỏi:

Em mê hay tỉnh đấy! Làm gì mà giữ như cộp cái thế.

— Mê hay tỉnh mặc tôi! Anh về Saigon đi. Tôi ốm mặc tôi, tôi chết mặc tôi, tôi không cần ai thăm hỏi cả!

— Em giận anh đấy à?

— Hoài hoi giận những đồ bạc! Đi! Ra nhà ngoài kia!

Nghe tiếng quát tháo, và tiếng động giường huỳnh huych, ông cụ Lầu liền chạy tới lò cò vào.

— Cái gì thế?

— Huỳnh vội đáp:

— Không ạ. Nhà con nó mê đấy ạ!

— Không, thầy cứ yên tâm, con chẳng mê man gì đâu!

Ông cụ, mỉm cười, bước ra. Huỳnh nói dối:

— Ôm, người ta ra thăm lại còn lên mặt!

— Tôi mượn anh thăm tôi à! Huỳnh giả vờ:

— Thôi, thế thì thôi, tôi về vậy. Rồi Huỳnh bước ra.

— Huỳnh.

— Cái gì! Đã đuổi người ta, còn gọi làm gì nữa?

— Vào tôi hỏi câu này đã.

— Nào thì vào.

— Huỳnh bạc lắm.

— Bạc ở chỗ nào?

— Lúc em đi, Huỳnh không một lời thăm.

— Anh hỏi em, em quay mặt ra chỗ khác, chẳng lẽ anh nói với cái toa xe lửa à!

— Lúc em ở Phan-thiết, Huỳnh chẳng một cái thư hỏi thăm.

— Tưởng em chỉ ở Phan-thiết một vài ngày, gửi thư cho em sợ em không nhận được. Còn em, em có viết cho anh lá nào đâu!

— Lại còn viết à! Ghét mặt!

— Thôi lại đây với anh.

— Em tởm người anh lắm rồi.

— Nghĩa là không yêu nữa?

— Đáng đấy.

— Và đối với em bây giờ, chỉ là người dưng?

— Có thể.

— Cui người ta là người dưng mà cào sướt trán người ta thì người ta kiện cho.

— Đi mà kiện! Chỉ sướt một cái chán đã đòi kiện, thế làm người ta sướt cả lòng thì để người ta ngồi im.

Huỳnh không nói nữa, ôm chầm lấy Ngọc.

Ngọc rầy lên trên tay chàng. Nhưng những sự kháng cự không được mạnh mẽ như lúc trước. Không khí trong gian buồng đã thấy hơi êm êm. Huỳnh phả trò:

— Thôi không cào, cầu thì khóc đi chứ! Nào khóc đi. Mùi soa sần đây rồi, để tôi lau nước mắt cho.

Ngọc khóc thật.

— Đã biết mà. Người đàn bà chỉ có móng tay và giọt nước mắt. Hết dùng cái nọ thì phải dùng cái kia. Nên những kẻ nào gọi vợ là sư tử cộp là đều sai hết. Phải gọi là mèo! Không biết ở Nam-kỳ ai đã dùng chữ mèo để gọi người đàn-bà! Đúng ôi là đúng. Mè.o.o.o.Mè.o.o.o.Mè.o.o.o

Ngọc tức quá, thò tay, bịt miệng chồng lại. Cái tay Ngọc dơ cao quá, miệng không bịt, lại bịt mũi, thành thử tiếng Mè.o.o.o của Huỳnh giống hệt tiếng mèo kêu, làm ông cụ Lầu ở ngoài, tai diếc tai lành, gọi con sen gặt giọng:

— Sen ơi! Con mèo nhà bác Cả Tuyền nó đã sang đấy! Đuổi nó đi kẻo nó cá đi đứt với nó.

Huỳnh và Ngọc cười rũ rượi. Huỳnh sẽ bảo vợ:

— Thầy chỉ sợ mèo tha nòi cá mà không biết mèo sắp tha con gái mình về Saigon. (Còn nữa)

DOCTEUR HY

81, Rue Richaud - Hanoi

(ĐẦU PHỐ HỘ-VŨ)

CHỮA CAC BỆNH

CHUYÊN - MÔN VỀ BỆNH

HOA LIÊU, BỆNH ĐÀN - BÀ

ĐẶT GÌ MỘT MIẾNG TRẦU CAY

Lặng T. C. Người em gái sắp về nhà chồng.

CHUYỆN NGẮN

của NGỌC-HOÀN

Gió bắc đã trở về từ mấy đêm nay, tiếng vi vu như một điệu kèn buồn thổi lạnh trong sương. Những con chim trốn rét kết thành đàn xuyên qua ánh trăng úa-héo, lặng-lẽ nhằm hướng Nam bay thẳng. Vũ-trụ chìm đắm trong cảnh im lìm man-mác tựa-hồ đương sữa soạn để trống lại với sức tê liệt giá lạnh nay mai.

Liên ôm con ngồi lặng nghe tiếng gió đều đều. Trong trí nàng rối beng một mối tư tưởng hỗn độn. Nàng muốn không nghĩ ngợi gì cả để cho lòng được lắng sâu trong sự yên tĩnh, song nàng nhận thấy rằng càng cố không nghĩ ngợi bao nhiêu, những ý tưởng bồng chồn lại càng rộn rập đến quấy rối đầu óc nàng bấy nhiêu. Nàng thở dài :

— Ôi chào, cứ kệ tha hồ, chơi hời, thế nào cũng có ngày phải chán !

Câu ấy nàng tự nhắc với mình đã nhiều lần, song nàng cảm biết nó không đủ mãnh lực để khiến nàng dờ lo lắng. Và nàng thấy rõ rệt đó là một câu nàng thốt ra để tự dối lòng và để chứng tỏ sự bất lực của nàng đối với hoàn cảnh...

Đưa bé trong bọc khế cựa. Nàng vỗ về con cất giọng rầu rầu hát ru. Nàng tự so sánh mình với người đàn bà góa bụa, và nàng thấy khổ hơn. Người đàn bà góa kiên tâm còn có một tin tưởng rạng rỡ để tự an ủi, để nuôi sống tâm hồn trong những ngày hiu quạnh nặng nề : quên hẳn tuổi

xanh cốt thờ kính một vong hồn yêu dấu hay có chịu đơn chiếc để gây hạnh phúc cho đàn con thơ dại... Nhưng về phần nàng, nàng không có một tin tưởng gì cả, ngoài cái tin tưởng đơn đơn là hạnh phúc của gia đình nàng hiện chỉ còn mong manh như luồng khói nhẹ trước ngọn gió chiều...

Phải, nếu cứ kéo dài mãi cuộc đời trụy-lạc của chàng ra ? Mấy tháng nay rồi, nàng đã trông thấy rõ cái kết-quả trực-tiếp do sự trác-táng của của chồng mang lại cho gia đình. Không tháng nào chàng đưa được đủ tiền chi dùng vào việc nội trợ. Nàng nhìn Chung cặp mắt lạnh đậm và tự cao, mỗi cuối tháng Chung sửa vài chục bạc lên mặt bàn và thản nhiên bảo nàng :

— Đây chỉ có thể liệu mà tiêu pha !..

Vẻ thản nhiên của chồng tỏ cho nàng rõ chàng đã hoàn toàn bị sai khiến với sự ăn chơi đàng điếm nên mới cái ý tưởng « thiếu đủ mặc kệ ». Lòng tự-ái khiến nàng không thêm hỏi vặn chồng cái câu của phần đông người vợ :

— Thế tiền đâu cả ?..

Với số tiền ít-ỏi, nàng hết sức dè dặt để mang sự đầy đủ — nói là tạm đầy đủ thì đúng hơn — cho bốn miệng ăn : hai vợ chồng, đứa con nhỏ và một con sen. Bởi có ấy nên một lần khuyên Chung, nàng đã tự phụ bảo chàng :

— Anh hẳn biết không phải tôi cần tiền lắm. Tôi muốn anh tu tỉnh lại vì đã bao lâu rồi anh bỏ vợ con anh trong sự cô đơn... Anh đã quên hẳn phận làm chồng, làm cha. Hơn nữa, anh quên cả bổn đối với chính thân anh. Thế thôi...

Có hai điều nàng lo lo nhất: Một là Chung mắc nghiện; hai là chàng kết duyên với hạng gái điếm...

Theo ý nàng, không gì xấu xa bằng một người đàn ông còn trai trẻ mà đã có bộ vai so rúm, đôi má lõm sâu với cặp môi thâm sì, mà đã có cái quan-niệm đốn mạt : coi tiếng gọi của ả Phù-dung là một tiếng gọi thiết tha say đắm. Nàng run sợ khi hình dung ra một người chồng, một người cha ích-kỷ đối chấy cả sự no ấm của vợ con trên khói đèn dầu lạc. Nàng đã nhiều lần được nghe câu truyện : một anh nghiện thấy vợ

đi chợ về có gói kẹo sừng, vội dang lấy cất biến đi, mặc những tiếng gào khóc của mấy đứa con nhỏ... Nàng rung mình, ghé tởm...

Điều thứ hai mang đến cho nàng những nỗi kinh khủng không kém điều thứ nhất. Rước một gái giang hồ quen sống không tình cảm trong sự lừa dối về, tức như rước một vị hung tinh về để thực hiện sự chia lìa giữa những người thân mến trong gia đình. Nó sẽ phá tan của cải, nó sẽ sui bầy chồng không nghĩ gì đến vợ con. Sống phóng dăng còn có thể quay đầu lại được. Chứ sống dưới quyền chỉ huy của một gái giang hồ thì mỗi ngày chỉ việc đi thêm sâu vào con đường tối cho đến trọn đời hay ít ra cũng đến lúc thân tàn ma dại nghĩa là đến lúc bỏ vì không đủ cung phụng nó.

Nàng thừa hiểu cuộc đời trác táng còn đi hại nhiều nữa, song không hiểu vì cớ gì, nàng chỉ sợ nhất sẽ phải là nạn nhân của hai trường hợp trên. Có lẽ đó là những điều kiện có sức phá hoại trực tiếp đến tinh thần, có những chứng cứ mà nàng đã được mục đích ở nhiều gia đình Quen biết...

Nàng âu sầu nhìn đứa con đương say sưa trong giấc ngủ bình thản, hồn nhiên, và có cảm giác chính nàng cũng phải chịu một phần trách nhiệm lớn đối với con, nếu sau này, vì người cha hư hỏng, đời sẽ đón nó bằng tất cả những bắt bủ bất công...

Nàng thầm tiếc những ngày tươi sáng của nàng và Chung, khi Chung—ôi sung sướng—còn mang nặng một quan niệm tha thiết với gia đình, khi chàng chưa bước chân vào vũng bùn nhơ nhớp... Và mầu đời bốn năm về trước như một cuốn phim lịch sử, lần lần diễn lại trong lòng người thiếu phụ hoang mang:

« Chung và Hải là đôi bạn chí thân. Hai người đều theo cùng lớp tại trường trung-học. Năm ấy Liên vừa thôi học, ở nhà trông nom việc buôn

bán. Nhan sắc thủy mị của nàng được hai nhà láng giềng — Chung và Hải — cùng đề ý. Dần dà nhờ có sự giao thiệp trong công việc mua bán nên hai chàng quen biết Liên. Liên cũng không thấy có ác cảm với hai chàng, nhưng không biết vì sao, trong thâm tâm, nàng nhận thấy có cảm tình với Hải hơn. Trí ngây thơ của Hải không để chàng tìm ra điều ấy, nên chàng cũng như Chung, chỉ mang trong tâm tưởng bóng dáng người đẹp mà không dám thổ lộ nỗi lòng. Có lẽ hai chàng cùng e nếu gặp thất vọng thì bao mộng hoa sẽ tan vỡ như một đám mây nhẹ. Cuối năm ấy, sau kỳ thi ra, Chung và Hải đều thôi học. Hải phải về nhà quê giúp song thân trông nom việc đồn điền. Còn Chung vì thân phụ chàng là một công chức ở tỉnh ấy nên vẫn được sống gần Liên. Thế là đôi bạn chia tay và từ đây Liên cũng mất một người bạn triu mến. Nàng hết sức cảm động và ngao ngán khi thấy Hải ngồi trên xe tay, chân gác trên chiếc hòm con đi ngang qua cửa nhà nàng. Nét mặt rầu rầu Hải chăm chú nhìn vào chỗ quầy hàng Liên ngồi; khi mắt Hải gặp mắt Liên, chàng từ tốn ngả mũ và khe khẽ cúi đầu. Liên hiểu đó là một lời từ biệt lạnh lẽ. Nàng thấy bầu không khí buồn và lúc nghe rõ từ ngoài ga vắng lại tiếng còi tàu, nàng bỗng cảm thấy lòng trống bần đi... Mỗi tình cảm của nàng và Hải, tựa hồ vừa bị hơi còi vang dài ấy thổi bạt, tiêu tán trong trận gió hè... Qua năm sau, trước khi xin bỏ giáo học, Chung nói với người nhà sang hỏi Liên. Song thân nàng ưng thuận ngay và nàng cũng không thấy có điều gì đáng để nàng từ chối. Ngay mùa thu năm ấy sau « một ngày vui pháo nhuộm đường » Liên đã thành vợ giáo Chung... Kể từ đó tính ra đã được ba năm. Hai năm đầu Chung và Liên hết sức âu yếm nhau, tưởng chừng thời kỳ trăng mật còn có thể kéo dài ra mãi mãi...

Một đứa con trai ra đời lại càng khiến đôi vợ chồng trẻ quấn quýt nhau hơn. Hợp với lòng yêu chồng, Liên nảy nở thêm lòng yêu con. Cũng như bên cạnh thi vị dịu dàng « làm vợ », Liên cảm thấy mình có thêm cái thi vị bẩm sinh « làm mẹ ». Hai tấm tình yêu ấy, hai điều vui sướng ấy đều tươi đẹp, cao quý ngang nhau. Liên lấy làm lạ sao lại có những người sinh ra chán cảnh chồng con, được...

(Coi trang 12)

MÙA CUỐI ĐÃ TỚI.

Các bạn gái còn đợi gì không đến

LONG HƯNG

11 Rue Coton Hani

mà trọn những đôi GIẤY KINH kiểu tối tân làm tặng về yêu kiều của các bạn. Nhà Long-Hung có riêng xưởng máy chế những thứ giấy đó ở Huế nên chỉ có GIẤY KINH LONG-HUNG

là VỪA ĐẸP, VỪA BỀN

LONG HƯNG

lại bán cả mũ feutre, cravate thượng hảo hạng với một giá rẻ đặc biệt

Các bạn trai tới mua mau kẻo hết

TRỜI CHƯA NỖ CƯỚP SỐNG

MỘT NGU'ỒI MẸ CỦA LÚ TRẺ NGHÈO

Cái tin cụ Cả Mọc, hội trưởng hội Tế Sinh bị xe hơi cán không được mấy ai biết đến: Trong 4 tờ báo hàng ngày ở Hanoi chỉ có một tờ đăng tin ấy với một vẻ thờ ơ như đối với bất cứ một tin vật không quan hệ khác. Một người bị xe hơi cán, phải, có chi đâu là quan hệ—hàng ngày, cái số người bị xe hơi cán cho đến què cẳng, có khi đến chết không kịp đối đăng đã là một sự thường người ta không buồn đếm,

Nhưng người bị nạn đó lại là một bà cụ ngoài 70 tuổi vừa là linh hồn, vừa là giường cột của một hội Từ Thiện mà tất cả xứ Bắc-kỳ — không biết có nên nói là tất cả xứ Đông-Dương không có đến hai, thì tôi tưởng cũng đáng cho người ta nhắc nhở đến một cách tha thiết hơn là vài giòng tin vật.

Ngay sau khi tiếp được tin cụ lâm nạn, tôi đã vào nhà thương thăm cụ. Người ta không cho tôi thấy mặt cụ, nhưng có cho tôi biết rằng không có gì nguy đến tính mạng cụ. Tôi yên lòng ra về.

Đề bấy ngày qua, dù thì giờ cho cụ lấy lại sức, có thể tiếp chuyện được, tôi lại vào thăm. Tôi không phải là người thứ nhất đến thăm cụ và được cụ tiếp. Trước tôi, một số người hay biết tin dữ đã đến tụ đông cả trước cửa buồng cụ. (Hôm ấy là một ngày phép: mọi người được vào thăm cụ). Trong đám người đến thăm, có đủ mặt các giới, phần đông là các bà hội viên hội Tế-Sinh. Tôi đã chạm trán quan Võ-hiền Hoàng-trọng-Phu

vừa đi qua buồng bệnh-nhân bước ra. Tôi vào thì lại đụng đầu ngay một vị sư, người hội Phật Giáo đang cung kính chấp tay lên ngực nói: « Tăng tôi về, xin đọc kinh cầu Phật Tồ cho cụ mau được bình phục. »

Nhà sư ra rồi, tôi tiến lại bên giường, ở ngoài tôi vẫn tưởng cụ còn yếu lắm, thế nào cũng còn nằm dán lưng xuống giường, trái lại, tôi có trước mặt một bà cụ sắc mặt vẫn hồng hào coi bộ rất tỉnh táo, ngồi trên giường, cánh tay tì lên một đầu gối chống. Tôi sẽ tưởng là bà cụ vẫn lành mạnh như thường nếu không trông ngay thấy cái chân kia của cụ ruối dài và ở đầu cả một bó băng to tướng bọc lấy bìn chân.

Tôi ngỏ lời thăm hỏi. Cụ cất cái giọng nho nhỏ và từ tốn, lúc thường nhặt thuật lại tai nạn đã xảy ra:

« Cụ ở nhà một người quen ở phố Bắc - Ninh ra, vừa bước xuống đường định sang hè bên kia thì một chiếc xe hơi do người ngoại quốc cầm tay bánh chạy vụt đến, sát ngay người cụ. Cụ không kịp rứt chân lại thì đã ngã lăn ra, bất tỉnh. »

Tôi hỏi:

— Từ khi cụ vào đây đến giờ, người chủ chiếc ô-tô có vào thăm cụ lần nào không?

— Còn thăm với hỏi gì nữa.

Cụ chỉ thân nhiên nói thế, không một lời oán hận gì ai hết, cho rằng chẳng qua là cái số mình mắc phải tai nạn thì đành chịu vậy.

Cụ còn cười, nói tiếp:

— Ấy may phúc người ta lại hăm máy kịp chứ không thì....

Cụ ngập ngừng không nói hết câu, muốn đề tôi hiểu lấy ý nghĩa của lời nói tai hại.

Ngồi lâu e làm mệt cụ, tôi vội đứng dậy xin cáo lui.

Ở nhà thương ra, tôi đã đỡ bản khoản.

Bệnh tình cụ Cả Mọc thế là không gì đáng lo ngại. Tôi không biết trong lần băng bản chân cụ có thiếu mất ngón nào không; nhưng tôi đã biết chắc một điều này:

Trời chưa nỡ cướp sống của bọn trẻ hội Tế-Sinh một người mẹ nhân từ dốc một lòng thương yêu chúng.

T. B. Đ. B.

Tâm hồn phụ nữ

Tại làm sao người thiếu-niên lúc hỏi vợ muốn vị-hôn-hê của mình là người lãng mạn ngây-thơ, có tâm hồn mơ-mộng, mà đến khi lấy làm vợ rồi lại chỉ ước ao cái người ấy chỉ là người nội-trợ đảm đang ???

Tại làm sao người đàn ông lại phụ-tình? Mà sự phụ-tình ấy có phải là căn-nguyên sự suy-kém của đàn bà không?

Tại làm sao các bà, các cô muốn người ta hiểu mình mà ai không chịu kể rõ lòng mình cho người ta biết??

Muốn trả lời các thắc mắc những câu hỏi ấy xin các bạn hãy đọc cuốn:

Tâm hồn phụ nữ

Của bà giáo Lan-Tú.
Lê-doãn-Vỹ.

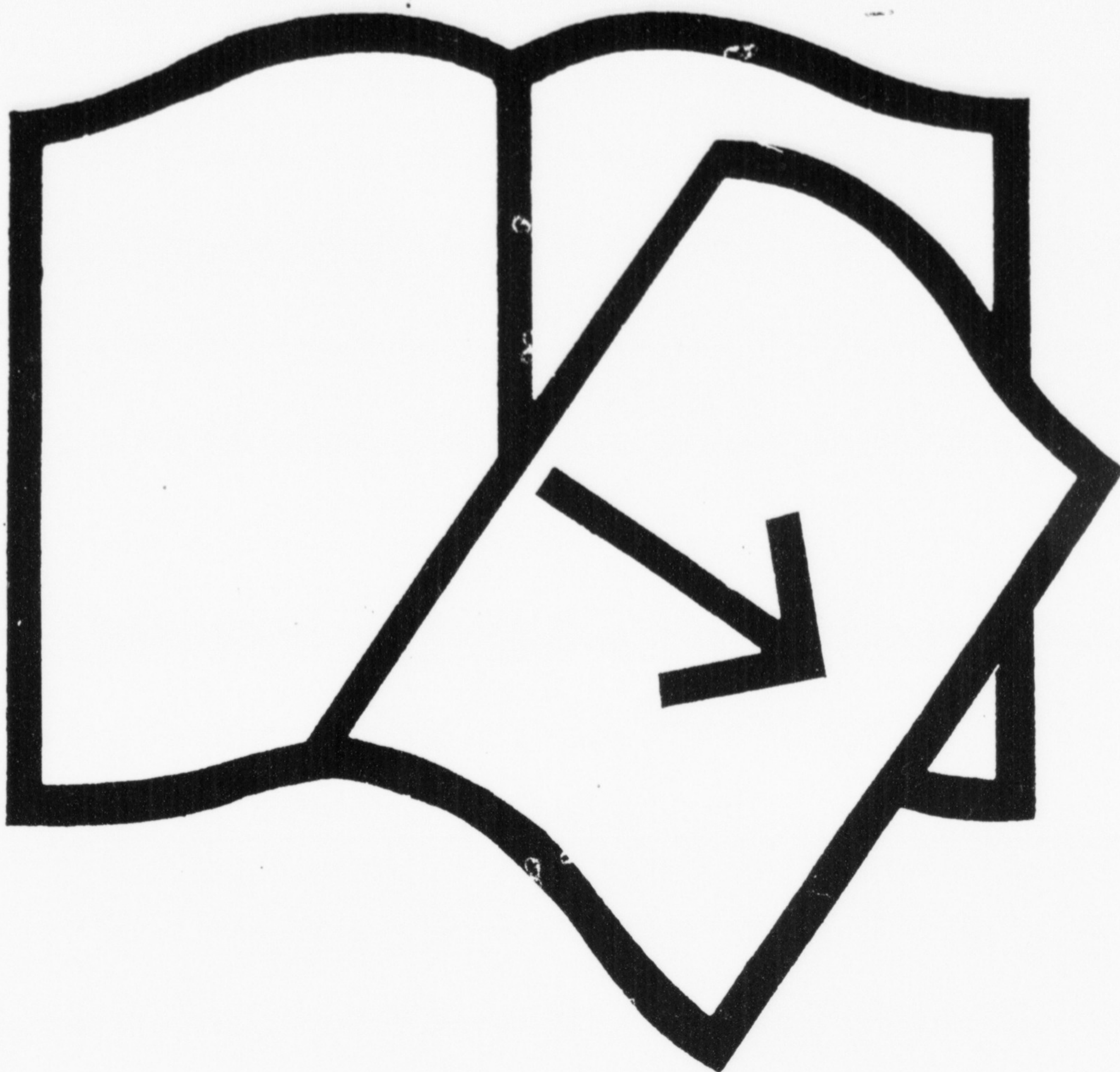
Sách in bằng giấy bản

Mỗi cuốn giá 0\$50

Mua in hóa-hóa giao ngân hết \$88
Ở xa mua xin gửi p66 (cả cước)
Về cho

Nhà in Mai-Linh, Hanoi

Sách in có hạn,
xin đặt mua trước kẻo hết

Documents manquants (pages, cahiers...)

NF Z 43-120-13

Thế nào là dáng người?

Có nhiều người dù vàng đeo ngọc giắt, dù mặc những quần áo đắt tiền đến đâu, trông họ vẫn không có cái dáng dung-dị, lịch sự một cách tự nhiên. Họ hình như cứng nhắc, ngượng ngịu, lúng túng trông phục sức họ, y như người mặc áo mượn, nếu không có một vẻ trang-tráo, phô trương như người làm kiểu mẫu chung bày các mốt phục sức, hay như gã trưởng-giã học làm sang. Tóm lại, họ là những người mà người thanh lịch có thể gía cho cái tiếng quê mùa. Cái tiếng quê mùa theo nghĩa thường không có gì là khinh bỉ cả, nhưng riêng trong địa-phận phục sức, nó có nghĩa là người không có khiếu thẩm mỹ, không có cái dáng người dễ mà ăn mặc hay ăn mặc vụng về làm mất cả cái dáng người của mình đi.

Người ta không biết dùng những dị h lệ gì để mà cắt nghĩa thế nào là cái dáng người. Hai chữ nó gồm có sự tao nhã, sự ý nhị và sự thanh lịch đặc biệt của cái nhân phẩm bề ngoài. Hầu như chỉ bằng vào trực giác người ta định đoạt thế nào là cái dáng người. Mới nhìn phác qua một người đàn bà, người ta đã biết người ấy có dáng người rồi, trước khi nhận rõ người ấy mặc thứ hàng gì, đeo nữ-trang gì.

Ở những người ấy, những phục sức chỉ là những vật phụ thuộc, có một cái giá trị tương đối, để tùy họ sử dụng một cách quen thuộc, họ đang mặc áo vải mà họ mặc sang cái áo gấm thì người họ cũng dung dị thế thôi, không

thấy có cái vẻ bị lèn ép khuất phục bởi sự xa hoa lộng lẫy của tấm áo gấm. Trái lại, ở những người quê mùa, đồ phục sức hồ như là tất cả, đến nỗi ta có cảm tưởng nếu không có những đồ phục sức ấy, họ thành một con số « không » trong giới phụ nữ.

Chúng tôi tạm cắt nghĩa như thế để các bạn có một ý tưởng về cái dáng người. Có nó, người ta mới có một ý tưởng về sự trang nhã, có nó, sự ý nhị trong cách ăn mặc mới có chỗ mà phổ diễn đích dáng được.

Cái dáng nhiều khi là một đặc điểm di truyền thường có ở phần đông các gia-đình quý phái, thượng-lưu, có khi do tự trời sinh và nếu dụng công, người ta cũng có thể tự luyện lấy được.

Cái phương pháp thứ nhất để luyện lấy dáng người là đừng bao giờ trang điểm, phục sức, cử chỉ ăn nói một cách cầu kỳ, sự cầu kỳ hay rơi vào sự lỗ-bịch. Mà sự lỗ-bịch lại là điều tối-kỵ cho người đàn-bà nào muốn lịch-sự.

Nếu mặc một bộ áo mà có cảm tưởng rằng mình có vẻ thế nào, có vẻ làm sao, ấy, thì lập tức nên thay bộ khác, cái bộ mà mình có cảm giác ăn hợp với mình, mình thấy thoải mái dễ chịu, dù cái bộ ấy có rẻ tiền, hàng có tầm thường hơn bộ trước.

Muốn thấy sự dung dị thoải mái khi ăn mặc thì quần áo nên may cho vừa vặn với người, đừng rộng quá, chật quá, và đừng vì theo mốt mà may những kiểu nọ kiểu kia, song thâm tâm mình không thích, để lúc mặc khỏi

ngượng ngịu lúng túng. Giữ quần áo cho sạch sẽ không rầy một vết bẩn gì để khỏi có cái lo lắng, người ngoài nhận thấy sự tươi sinh của mình.

Đeo đồ trang sức để tôn người chứ không vì ý tưởng khoe giàu.

Tự tin rằng phục sức của mình không khiếm khuyết tí gì, sức tự tin làm cho mình lúc nào cũng tự chủ được mình không thắc mắc sợ người soi bói chê cười. Dáng người của mình thành rất tự nhiên.

Làm mực thước cho tất cả những phương pháp trên này, ấy là khiếu thẩm mỹ tự nhiên của mình, hay nếu không, khiếu thẩm mỹ của mình có được, bằng những sự nhận xét quanh mình, những điều chỉ dẫn trong các báo, sách v. v. . .

Như thế thì cái vai mụn vải tầm thường các bạn cũng vẫn là một người lịch sự, trang nhã, một người ăn mặc có « dáng người » !

CÔ THÚY

DẦU NAM CƯỜNG ÊM DỊU

BÁN TẠI :

MAI-LINH

HANOI, HAIPHONG, SAI-GON, PHUC-YEN, HONGAY

Tổng Đại-Lý Hanoi

Nguyễn văn Đức

11 Hàng Hòm

Tổng Đại-Lý Nam-Định

Việt-Long

28 Bến Cui

(cả các phủ huyện)

Ngài nào ở Nam-định xin lại mua buôn ở hiệu Việt-Long ứng như chính hiệu Hàiphong

CHUYỆN RIÊNG

(Tiếp theo trang 2)

Nay cô cứ việc khởi xướng lên, nếu hai ông bà còn dự dự, cô hãy đem cái lẽ rằng sự tái hợp của ông bà rất cần cho hạnh phúc của cô, cho chung thân cô nữa — người con gái ở một cảnh gia đình cha mẹ ly tán rất khó lấy chồng — để làm cảm động tấm lòng cha mẹ cô hoặc để làm cho hai người tái hợp với nhau khỏi ngưng ngừng.

Tôi rất tin rằng thế nào cô cũng đạt được mục đích. Khi nào mở tiệc đoàn viên hai đấng thân sinh, cô ngâm câu « trắng tàn mà lại hơn mười rằm xưa » thì cô báo tin cho tôi biết nhé !

HỎI. — Năm tôi mười bảy tuổi kết duyên với một cậu học sinh. Vì cha mẹ chồng ác nghiệt, nhất nhất cử chỉ của tôi đều cho là vụng về rồi lấy cớ đó « phú » tôi về cho cha mẹ tôi dạy dỗ thêm. Về nhà cha mẹ tôi được hai năm thì cậu học sinh nọ lấy một người con gái khác. Đến nay vừa được một năm tưởng rằng thế là hai gia đình đã tuyệt giao, cuộc tình duyên với người chồng trước đã đoạn, cha tôi để ý kén người chồng khác cho tôi. Tôi thương yêu một người trai cùng làng và chỉ chờ dịp thì cưới hỏi.

Nay đột nhiên bên gia đình chồng trước của tôi lại xin đón tôi về — Người vợ sau này cũng bị phú về rồi — Cha mẹ tôi không ưng thì họ dọa kiện bồi thường tiền phí tột cưới xin cùng một lúc người chồng trước cũng van vỉ tôi về, nói rằng vẫn thương yêu tôi chỉ vì sợ lệnh cha mẹ nên đã phụ bạc tôi bấy nay.

Vậy xin hỏi :

1) Tôi không về, họ có quyền kiện đòi bồi thường không ? Khi cưới họ không cho tôi chút tư trang nào,

2) Tôi có nên trở lại nhà chồng cũ không ?

VÔ-DANH

TRẢ LỜI. — Hãy gác câu hỏi thứ nhất lại. Tôi trả lời câu hỏi thứ hai của bà. Bà thực bất nhất lắm, không có một tâm hồn quả

quyết không có một tri nghĩ chín chắn, nên mới hỏi như thế, chắc bà bị thư ôn i của anh chồng cũ, làm cảm động trong lòng mới nảy ra cái ý phân vân về, ở ? Nhưng cái sự cảm động ấy của bà chỉ là sự nhược cảm của một tâm hồn yếu đuối không giá trị gì, nó làm cho bà rồi đến tự mình tác hại cho mình mà thôi. Anh chồng cũ sợ lệnh cha mẹ mà phụ bạc bà bấy lâu, anh đã hối quá gọi bà về, nhưng rồi biết đâu anh lại không sợ lệnh cha mẹ mà « phú » bà về một lần nữa ? Vả lại hỏi trước « phú » bà về, anh và gia đình anh lấy một người vợ khác rồi cũng phú về nốt, cái gia đình đã ác nghiệt đã nhẫn tâm như thế bà còn muốn quay trở lại để chịu tội tình nữa sao ? Chỉ để lòng mềm yếu, rồi sau này hối không không kịp đó.

Hướng hồ hiện nay bà đang yêu một người, đang cùng người ta xây đắp cuộc tương lai, sao bà lại nỡ phụ người ta để quay lại với kẻ đã phụ bà ?

Vậy, theo tôi nhất định là bà không nên tái hợp với chồng cũ rồi.

Còn sự người ta dọa kiện bà đòi lại đồ tư trang, bà chớ lo. Bà hãy kiện lại người ta về tội chưa hủy bỏ hôn thư với bà mà đã lấy một người vợ khác, bà hãy viện chứng cớ ra, cả người lấy kẻ bà, sau này bị phú về cũng là một người cường tốt cho bà. Kiện cả việc trong 3 năm không nhia nỏ cấp dưỡng gì cho bà. Ngẫu ấy việc đủ là cơ để cho bà xin ly dị và lấy phần tài sản lại về bà rồi. Còn đồ tư trang bà cứ khai là không có gì cả, và việc những người dự cuộc cưới xin của bà ra làm chứng. Họ đã không bắt được bà bồi thường mà trái lại bà còn có thể bắt họ bồi thường cho bà là khác. Ly dị xong bà hãy nên kết duyên với người yêu, hoặc đang thời kỳ ly dị, muốn kết duyên mới, bà chớ nên làm hôn thú chính thức vội.

Hai bạn : Hải và Ca-Tê hãy đón coi câu trả lời ở kỳ sau.

THU-LINH

Thơ tín

Đã nhận được Mandat của vị dưới đây vậy xin cảm tạ, S. Nam-Phương (Huế), cô Nguyễn thị - Nhạn (Saigon) bà An-Tĩnh (Nam - Định), ông Trần trọng - Biền, (Hongay) bà Quang - Đức (Saigon) cô Ngọc - Đào (Cầu - Kè) Librai Hương - Giang (Huế) Librai Hạc - Thành (Thanh-Hóa) M. Thanh-Vân et Xuân-Lộc (Ninh Giang) Melle Phạm - kim - N. (Pau-lang-Thương) cô Trần-Hiền (Thanh-Hóa) ông Viên-Lục (Paksé) ông Phạm-dinh- (Hải-Dương) cô Phạm-ngọc- (Sedec) ông Đào - đình - K. (Thanh-Hóa) ông Nam-Tân (phòng) ông An-vĩnh-Lộc (T. Nguyễn) ông Trần - đình - T. (Fort-Bayard) ông Ngô-thế-P. (Đáp-Cầu) ông Phạm-day-N. (Ninh - Hòa) cô Lâm-phụng (Long - Phú) ông Nguyễn-Nhiều (Cầu - Tơ) cô N. phương-Hạnh (Vinh) cô Huy thị-Cần (Bạch - giá) bà Ph. hiều-Kính (Saigon) bà Nguyễn - Đại (Lạng - Sơn) ông đình-Vận (Đáp-Cầu).

Cô Nguyễn-thị-Nhân (Saigon) hạn báo mới đến 7-3-42

Cô Nguyệt - Minh (Haiphong) giá báo 1 năm 5\$00. 6 tháng 2 cô có mua xin gửi Mandat để gửi báo.

Bà Nguyễn - Minh (Đồng) báo vẫn gửi đến bà liên bị thất lạc, sự đó chắc do nhà Bưu-Điện, hạn báo cũ đến 17-10-41 này hết. báo mới gửi bù.

Cô Phan - Vân (Ninh-G) hạn báo mới của cô đến 18 mới hết.

Bagar Trường - Xuân (P. Thiệt). — báo từ số 1 đến giờ 60 số.

Ông Ngô - thế - Phúc (Cầu) báo vẫn gửi đến ông tiếp, không hề ngưng 1 số vậy ông mất những số nào cho biết sẽ gửi lên.

ĐỦ CẢ CÁC MẶT HÀNG TỜ LỰA

Hàng vận chơn và các thứ hoa mới lạ rất nền, tussor (dũ) rất đẹp. Xưởng nhà dệt bán thẳng cho người mua buôn lẻ nên giá rất hạ. Các bà lịch sự muốn dùng hoặc muốn xem hàng để biết công - nghệ dệt ở Hà-dông đã tiến bộ đến bậc nào

XIN MỜI TỚI XƯỞNG DỆT NGỌC - DUNG
SỐ 32, NÉGRER — HADONG (Trước chỗ xe điện đổ)

Chủ nhân rất hân-hạnh tiếp rước các quý-khách muốn mua hay xem hàng — Có nhận hàng gửi đi các nơi.

Phầy bụi trần

Xét thấy nhà nào để gương soi mờ ám, cửa kính, tủ kính lem nhem luốc nhuộm, ấy là cái biểu hiệu chính thức sắp sửa xảy ra những cuộc bụi trần như chơi bời, biếng nhác, nghèo khó hàng họ ế-âm hoặc nội chợ chán nản, vậy nên tránh trước và dùng ngay: BLANC D'ALLEMAGNE: là thứ thuốc bột để lau chùi và đánh gương tủ kính, cốc, đĩa thủy tinh rất trong sáng sạch sẽ, tiện lợi mà lại hạ tiền. Thứ thuốc bột này có thể đánh được cả mũ lẫn giày phoi được nắng già sẽ trắng như tuyết và nó có hai cái đặc điểm: khi cầm mũ đội lên đầu không gây ra tay vì không có bụi phui phui như các thứ phấn khác; khi muốn đánh lại mà nhớ ra hết bột, tạm lấy nước rửa sạch bụi đi, mang phoi lại sẽ trắng như mới. Thật là nhất cử lưỡng tiện. Có bán tại các đại lý RUỘU CHỒI HOA KỲ và PHÒNG TÍCH CON CHIM mỗi phong nặng 100 grammes giá 0 \$ 07 Cần đại lý các tỉnh, hỏi An Hà 13 Rue du Cuivre — Hanoi.

Chỉ có phương thuốc này mới trị dạng HO LAO

Phương thuốc chữa tuyệt bệnh ho lao, ho ra máu của cụ *Trịnh Hải-Long* (nội tổ ông đốc-học *Hào*) là một phương thuốc bí truyền sự công hiệu rất lạ lùng chưa từng thấy. Vì từ ngày ông đốc học *Hào* đem ra giúp đời thì đã cả muôn người mắc bệnh ho lao, ho ra máu, ho đàm, bệnh thường hành nóng lạnh, bệnh nặng hay lâu năm cũng đều nhờ thuốc này mà lành mạnh. Thuốc có hai thứ: 5\$00 và 3\$00. Ở xa mua thuốc gửi mandat cho:

M. TRỊNH-VĂN-HÀO (Directeur Ecole)
Villa N° 110 Rue Vassoigne Tânninh Saigon

Cảm, sốt, nóng mình, nhức đầu, xỏ mũi, ngạt mũi, ngáy ngất, đau xương, đau mình.
Chỉ có một thứ thuốc:

THUOC YÊN

của hiệu *Đại-Quang* là trị được khỏi hẳn, chỉ trong mười phút kiến hiệu ngay. Trong lúc tiết trời thay đổi hay sinh ra các chứng bệnh kể trên kia. Vậy ai cũng nên phòng thân bằng một vài lọ *Thuốc Yên*

ĐẠI-QUANG

23 — PHỐ HÀNH NGANG — HANOI

Sổ-lòng

Tại sao người đàn bà dễ thường hay sinh ra BỆNH TÊ BAI và BỆNH HO?

Chỉ vì nhiều phương thuốc dùng không đúng phép, làm cho người ta sinh ra bệnh hoạn thường gọi là SẴN HẬU.

Thuốc uống sổ lòng và uống trong tháng, có nhiều phương thuốc: toàn là thuốc phá máu, uống vào huyết điều ra nhiều làm cho người ta thiếu máu ngày sau sinh ra tê bại và thuốc nóng thái quá, làm cho táo nhiệt, khô huyết, ngày sau sinh ra ho.

Hoàn NINH KHÔN SANH HÓA, thứ thuốc sổ lòng độc nhất, khử cựu sinh tân, nghĩa là đuổi máu cũ, sinh máu mới, chỉ trục đuổi huyết xấu, huyết đen, huyết bầm, chớ không phá huyết tươi ra như các thuốc khác mà làm cho hao tổn khí huyết do y họ sĩ *VÕ-VĂN-VÂN* bảo chế bao nhiêu năm kinh nghiệm về khoa phụ nhân thai sản.

Giá mỗi hộp (3 viên) 0 \$ 60

NHÀ THUỐC

VÕ-VĂN-VÂN

(Thudaumot)

Hanoi 108 Phố Hàng Bông
Haiphong 62 bis Cầu Đất
Thaibinh hiệu Minh Đức
Bắc ninh Văn Việ
Và các tỉnh nơi nào có treo biển

Sích bạch đái hạ

Ta thường gọi là bệnh khí hư rất nguy hiểm, nếu không gáp thuốc. Ai bị bệnh này kinh nguyệt cũng thạnh bất đều người sẽ gây yếu dần và sinh ra lắm bệnh vặt. Chữa đủ các thứ thuốc không khỏi thường chỉ dùng một hộp SÍCH BẠCH-ĐÁI HỒNG-KHÊ số 69, giá 1\$00 và một hộp NINH-KHÔN-HOÀN số 2, giá 0\$50 đồ ngoại là khỏe.

Nhà thuốc HỒNG KHÊ

75 Hàng-bỏ đ ện thoại 1439, Chi nhánh : 88 phố Huế điện thoại 755

HANOI TONKIN

CERTIFICATS CỦA CÁC BÀ ĐỠ CÓ BẰNG TỐT NGHIỆP Ở HANOI VÀ AIPHONG KỲ

Chúng tôi công nhận thứ « RƯỢU CHỒI HOA KỲ » dùng để soa cho các bà khi sinh nở cực kỳ hay, xưa nay chưa từng có thứ dầu thứ thuốc nào sánh kịp, lại công nhận thứ PHẤN soa rôm « CON GÀ » khi tắm xong, chấm vừa trắng vừa lặn rôm khỏi ngứa lại thơm nhiều.

Chúng tôi kính nghiệm là tốt nên ký dưới này để các bà khi làm sản dùng thử mới biết kiến hiệu thực.

12 Bà Chủ mở nhà HỘ-SINH tỉnh HANOI ký :

Bà Nguyễn-thị-Vinh Bà Nguyễn-thị-Đắc Bà Lê-thị-Tiến Bà Nguyễn-kim Minh Bà Lương-thị Khang Bà Ngô-thị-Nhung Bà Nguyễn-thị-Đoàn Bà Ngô-thị-Dinh Bà Đỗ-thị-Liên Bà Trương-ba Thanh Bà Nguyễn-thị Lan Bà Nguyễn-thị Nguyên.

10 Bà Chủ mở nhà HỘ-SINH tỉnh HAIPHONG ký :

Bà Joséphine Bà Trương kỳ-Tiên Bà Louise-Tần Bà Phạm-thị-Lan Bà Lê-thị-Ba Bà Nguyễn-thị Vinh Bà Lê-thị-Ngân Bà Lê-thị-Ng Bà Nguyễn-thị-Phượng Bà Nguyễn-thị-Thừa.

THUỐC
HỒ
CON CHIM

Gia truyền thần dược

HO ĐẰM
HO GIÒ HO KHAN
HO GÀ

Người lớn, trẻ - con ho
cổ đờm nhiều chỉ ngâm
một lúc thấy long đờm
giế chịu hoặc khỏi ngay
Bao to uống 4 bản : 0\$30
Bao bé uống 2 bản : 0\$15

Hỏi ở các nhà ĐẠI LÝ
PHÒNG TỊCH CON CHIM
Khắp Trung, Nam, Bắc-Kỳ

MUỐN CÓ

Nhà lầu, ô-tô

Nên mua

XỎ XỎ

ĐÔNG - DƯƠNG

1\$00 MỘT SỐ

Nhan sắc chị
đã tàn tạ rồi đó!

Hãy nghe em má
uống

Cầu Long Hoàn

1 viên Cầu long hoàn bằng 10 thang thuốc bổ.

Tổng phát hành Bắc-Kỳ, Lào Bắc Trung-Kỳ * Etablissements VAN-HOÀ. N° 8 Hàng Ngang. HANOI
Có bán thuốc Vạn-Bảo danh tiếng chữa bệnh liệt-dương. Dùng 1 hộp đều sẽ thấy sống dậy tấm
tinh xuân ở những người bất lực. Thứ cho đèn ông, đàn bà khác nhau

VACUUM